Մ. Գ. ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ

ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ԴԵՐԸ ՀՀ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ԴՐԱ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Մ. Գ. ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ

ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ԴԵՐԸ ՀՀ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ԴՐԱ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

ԵՐԵՎԱՆ
2021

ՀՏԴ 338.43
ԳՄԴ 65.32
Մ 287

Տպագրվել է ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ:

Մասնագիտական խմբագիր՝ տ.գ.թ. Ս. Դալլաքյան

Գրախոսներ՝
տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր **Ռ. Ն. Սարինյան**
տնտեսագիտության թեկնածու **Ք. Յու. Բաղդասարյան**

Մանուչարյան Մ. Գ.
Մ 287 Վարկավորման դերը ՀՀ ագրարային ոլորտի զարգացման գործում և դրա բարելավման ուղիները / Մ. Գ. Մանուչարյան.- Եր.: ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ 2021. – 224 էջ:

Գիրքը նվիրված է ՀՀ ագրարային ոլորտի վարկավորման հիմնախնդիրներին: Վարկավորման միջազգային փորձի քննարկմամբ ներկայացվել են ագրարային ոլորտի զարգացման և վարկավորման փոխադարձ կապի վերլուծությունը, ներկայացվել են պետության աջակցության և վարկավորման ծրագրերի արդյունավետությունը, լիզինգի առանձնահատկությունները, վարկային ռիսկի կառավարումը ապահովագրության միջոցով, և առաջարկվել են վարկավորման բարելավման ուղիներ ՀՀ ագրարային ոլորտի զարգացման գործում:

Գիրքը կարող է օգտակար լինել ագրարային ոլորտում վարկավորում իրականացնող կառույցների, ագրարային ոլորտի մասնագետների, գյուղատնտեսության ոլորտի հետ առնչվող անձանց, ասպիրանտների, մագիստրանտների և ուսանողների համար:

ՀՏԴ 338.43
ԳՄԴ 65.32

ISBN 978-9939-9260-0-1
© ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, 2021

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ 5

ԳԼՈՒԽ 1. ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ԴԵՐՆ ՈՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՀ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

1.1. ՀՀ ագրարային ոլորտի զարգացման ժամանակակից առանձնահատկությունները և խնդիրները 8
1.2. Վարկավորման դերն ու առանձնահատկությունները ՀՀ ագրարային ոլորտում 21
1.3. Ագրարային ոլորտում վարկավորման անհրաժեշտությունը պայմանավորող գործոնները 33
1.4. Վարկային կազմակերպությունների տիպերը և գործունեության առանձնահատկությունները 40

ԳԼՈՒԽ 2. ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՐՁԻ ԵՎ ՈԼՈՐՏԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԿԱՊԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

2.1. Գյուղատնտեսության վարկավորման միջազգային փորձը և դրա կիրառման հնարավորությունները ՀՀ-ում 52
2.2. Վարկավորումը, որպես ՀՀ ագրարային ոլորտի հիմնախնդիրների լուծման գործոն 78
2.3. Ագրարային ոլորտի վարկավորման պայմանների և ոլորտի զարգացման փոխադարձ կապի վերլուծությունը 87

ԳԼՈՒԽ 3. ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏԻ ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

3.1. Պետության աջակցությունը ՀՀ ագրարային ոլորտի վարկավորման զարգացման գործում 90

3.2. ՀՀ ագրարային ոլորտում գործող վարկավորման ծրագրերի վերլուծությունը և կատարելագործման ուղիները 93
3.3. Լիզինգը, որպես ագրարային հատվածի երկարաժամկետ վարկավորման միջոց և դրա ձևավորման առանձնահատկությունները 118
3.4. Լիզինգային գործարքների ռիսկերի դրսևորումները ՀՀ ագրարային ոլորտում և ֆինանսական կորուստների ապահովագրման ուղիների բարելավումը 134

ԳԼՈՒԽ 4. ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏԻ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՌԻՍԿԸ, ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԾԱՌԱՑԱԾ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

4.1. Ագրարային ոլորտում վարկային ռիսկի կառավարման նպատակը 152
4.2. Գյուղատնտեսության վարկավորման ընթացքում ծառացած խնդիրները և լուծման ուղիները 160
4.3. Վարկային անվճարունակության հիմնախնդիրը ագրարային ոլորտում և առաջարկվող լուծումները 174

ԳԼՈՒԽ 5. ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՈՎ ԵՎ ԴՐԱ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ

5.1. Վարկերի ֆինանսավորումը ագրարային ոլորտում......... 179
5.2. Ագրարային ոլորտում վարկային ռիսկի կառավարումն ապահովագրության միջոցով 190
5.3. ՀՀ ապահովագրական շուկան բնութագրող հիմնական ցուցանիշների վերլուծությունը և վարկերի ապահովագրության ներդրման ուղիները ՀՀ-ում 200

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 211
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ 215